Závěr

Předkládaná práce je, spíše než rozborem hledajícím a poskytujícím různé varianty řešení, analýzou současného stavu právní úpravy postavení soudních exekutorů a jejich činnosti v prostředí českého právního řádu. Od zavedení tohoto institutu do naší právní praxe sice již brzy uplyne celých deset let, přesto ještě stále vidíme nedokonalosti v některých aspektech jak samotné existence, tak především pak činnosti, pravomocí a v neposlední řadě i reálného naplňování institutu soudních exekutorů. To je patrno na straně jedné z neustálé snahy zákonodárce o revizi stávající úpravy prostřednictvím neustávajících novelizací exekučního řádu, na straně druhé potom i z hlasů odborné a laické veřejnosti, které jsou povětšinou ke snahám zákonodárce hlavním impulsem.

Již při prvotní formulaci zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti bylo nasnadě, že se bude jednat o úkol nelehký, především pro samotný charakter úřadu soudních exekutorů. Nastupuje-li činnost soudních exekutorů až tam, kde ani pravomocné a vykonatelné rozhodnutí soudu nepřinutilo dlužníka, resp. povinného, dostát svým závazkům, je nade vší pochybnost zřejmé, že exekutor, má-li mít jeho snažení náležitý efekt, musí být vybaven dostatečné účinnými právními, ale i faktickými nástroji k zjednání nápravy takovéhoto stavu. Vždy bude nutno posuzovat míru a hlavně také přiměřenost těchto pravomocí a nástrojů vzhledem k právům povinného a hlavně též třetích osob, které jsou nezřídka do konání soudních exekutorů zataženi zcela nezávisle na své vůli, ať už pro svůj trvající nebo pominuvší vztah k povinnému, společné bydliště s povinným nebo z důvodu jiného.

Ochrana dlužníků, stejně jako na druhé straně i postavení oprávněných, je nyní prohloubena aktuální novelou exekučního řádu. Za hlavní aspekt jejího přínosu v tomto směru lze považovat zavedení tzv. přiměřenosti exekuce. Nesmí se ale zapomínat ani na ochranu zmíněných třetích osob. V praxi se advokáti často setkávají s případy, kdy o radu žádají lidé, kterým exekutor hrozí zabavením movitých věcí, např. proto, že povinný je jejich potomkem či jiným příbuzným nebo bydlí ve stejném domě. V případě, že k takovémuto zabavení skutečně dojde, nezbývá jim často než obrátit se na soud s tzv. vylučovací žalobou dle § 267 OSŘ, což ovšem není způsob nikterak rychlý, navíc provázený nezbytným dokazováním

vlastnictví všech zabavených věcí, což někdy může být takřka nemožné. Kromě úrovně zákona a právních předpisů je potřeba hledat řešení těchto situací u samotných exekutorů, resp. vykonavatelů, kteří někdy podléhají iluzi své nadvlády a postupují, ne jen na, ale v některých případech i za hranicí zákona. Při tom v případě, kdy skutečně dojde k situaci, že vykonavatel soudního exekutora nereflektuje ani v nejmenším upozornění, že dotčené věci povinnému nepatří a započne se zabavováním a odvážením takto zabavených věcí, případně navíc vytváří na dotčené osoby nátlak na zaplacení dluhu povinného, ač ty s tímto nemají pranic společného, zákon neposkytuje účinnou obranu, kterou by bylo možno takovouto situaci na místě řešit. Tyto případy pak končí asistencí policie, mnohdy přivolané skutečnými vlastníky věcí a následným soudním řízením. Takovéto zkušenosti lidí spolu s obrazem exekutorů, který podávají média v nejrůznějších žurnalistických pořadech, přispívají k negativnímu hodnocení celého právního institutu soudních exekutorů.

Zároveň se zkvalitňováním právní úpravy je tak nezbytné dbát i na zkvalitnění lidského aparátu, který tuto právní úpravu naplňuje. Krokem správným směrem se zde jeví posílení kontrolního mechanizmu nad samotnou Exekutorskou komorou, jak byla provedena posledními dvěma novelizacemi exekučního řádu. Do budoucna však těchto kroků bude zajisté potřeba učinit mnohem více a zároveň bude nezbytné pokusit se vyseparovat z řad exekutorů a vykonavatelů všechny, kteří nehodlají ctít zákon a právní řád České republiky v celém jeho rozsahu, aby osoby působící na těchto postech požívali kromě moci a autority propůjčované jim právními předpisy i úctu a důvěru ostatních lidí a institucí. Protože i sebelepší úmysl vetknutý do právního předpisu je zcela bez významu, není-li respektován v prvé řadě těmi, kteří tento předpis svým jednáním, svou profesí, uvádějí v život.